ຫົວຂໍ້: ການຄຸ້ມຄອງສື່ສັງຄົມອອນລາຍ

ສະເໜີໂດຍ: ສະຫາຍ ຄຳວິສັນ ແກ້ວສຸວັນ

ຜູ້ຊ່ວຍວຽກ ຫົວໜ້າຄະນະໂຄສະນາອົບຮົມສູນກາງພັກ

ຈຸດປະສົງ - ລະດັບຄາດໝາຍ

- **ຈຸດປະສົງ:**

ເພື່ອໃຫ້ສຳມະນາກອນ ກຳໄດ້ ວິວັດທະນາການສັງຄົມອອນລາຍ

- **ລະດັບຄາດໝາຍ:**

ຈະຊ່ວຍໃຫ້ນັກອິບຣົມຮູ້ການຄຸ້ມຄອງ, ນຳໃຊ້ ແລະ ພັດທະນາສື່ສັງຄົມອອນລາຍ ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ ໃນວຽກງານນຳພາແນວຄິດການເມືອງ ໃນທົ່ວສັງຄົມໄປໃນທິດທາງດຽວກັນ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ

I. ເນື້ອໃນ

1. ຄຳນິຍາມ :

ສື່ສັງຄົມອອນລາຍໝາຍເຖິງ ສື່ແບບໃໝ່ປະເພດໜຶ່ງທີ່ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກ ຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ໃຊ້ສື່ສານກັນ ຜ່ານລະບົບເຄືອຂ່າຍອິນເຕີເນັດ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ສູ່ສາທາລະນະ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ອຸປະກອນຄອມພິວເຕີ ແລະ ອຸປະກອນສື່ສານອື່ນໆ (ອີງຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສື່ມ່ວນຊົນ ສະບັບປັບປຸງ ເລກທີ 019/ສປຊ ລົງວັນທີ 04/11/2016).

2. ການພັດທະນາ ແລະ ວິວັດທະນາການ ຂອງສື່ສັງຄົມອອນລາຍ

- ໃນຍຸກເລີ່ມຕົ້ນອິນເຕີເນັດຖືກຄົ້ນພົບ ແລະ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານປ້ອງກັນຊາດຂອງສະຫະລັດອາເມລິກາ ໃນທ້າຍຊຸມປີ 60 ປີ ໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນເລື້ອຍໆ
- ໃນຊຸມປີ 80 ຈຶ່ງປາກົດມີການສ້າງເວັບໄຊ້ ຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ.
- ປີ 1995 ປະກົດມີການສ້າງເວັບໄຊ ຂາຍເຄື່ອງອອນລາຍ ເຊັ່ນ: eBay, Amazon
- ປີ 1998 ຈຶ່ງປາກົດມີເວັບໄຊ້ ກູໂກ້ Google ໃນຍຸກນີ້ ກໍຖືເປັນກຳເນີດບາງເວັບໄຊສື່ສັງອອນລາຍ ເຊັ່ນ: MySpace , Facebook..

ການພັດທະນາ ແລະ ວິວັດທະນາການຂອງສື່ສັງຄົມອອນລາຍ (ຕໍ່)

- ຈົນມາຮອດປີ 2004 ຍຸກແຫ່ງເວັບໄຊ້ ຂອງສື່ສັງຄົມອອນລາຍ Facebook ກໍ່ໄດ້ພັດທະນາມາເລື້ອຍໆ ເຊັ່ນ: YouTube , twitter, Instagram ແລະ ອື່ນໆ. ນັບແຕ່ປີ 2011 ເປັນຕົ້ນມາ ຈຶ່ງໄດ້ກາຍເປັນຍຸກແຫ່ງສື່ສັງຄົມອອນລາຍ ຫຼື ສື່ໃນໄລຍະໃໝ່ ທີ່ກາຍເປັນແອບພີເຄຊັ່ນຫຼິ້ນເທິງມືຖືຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ຫຼາຍທີ່ສຸດໃນໂລກ.
- ໃນທົ່ວໂລກ ສື່ສັງຄົມອອນລາຍທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຫຼາຍທີ່ສຸດແມ່ນ :

(ຫົວໜ່ວຍ: ບັນຊີ)

- 1. Facebook 2,449 ຕື້
- 2. YouTube 2,000 ຕື້
- 3. Whatsapp 1,600 ຕື້
- 4. Fabook Massenger 1,300 ຕື້
- 5. Wechat (ສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ຈີນ) 1,151 ຕື້
- 6. Instagram 1,000 ຕື້
- 7. tiktok 800 ລ້ານ
- 8. QQ (ສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ຈີນ) 731 ລ້ານ

3. ດ້ານຕັ້ງໜ້າ ແລະ ດ້ານຫຍໍ້ທໍ້ ຂອງການນຳໃຊ້ສື່ ສັງຄົມອອນລາຍ

3.1 ດ້ານຕັ້ງໜ້າ

- ດ້ານການຕິດຕໍ່ສື່ສານ, ການສົ່ງຈົດໝາຍອີເລັກໂຕນິກ ....
- ເປັນລະບົບການສື່ສານ (Cyberspace) ທີ່ບໍ່ຈຳກັດພື້ນທີ່ການສົນທະນາ ເປັນຕົ້ນ: ດ້ານເຊື້ອຊາດ, ສາສະໜາ, ຊາຍແດນ, ລະບອບການປົກຄອງ, ກົດໝາຍ ແລະ ອື່ນໆ
- ລະບົບການຮຽນ-ການສອນຜ່ານເຄືອຂ່າຍອິນເຕີເນັດ
- ການຄົ້ນຫາຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ໂດຍຜ່ານລະບົບການບໍລິການ (World Wide Web).
- ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະການບໍລິການດ້ານທຸລະກິດຕ່າງໆ
- ໃນຍຸກນີ້ ສາມາດເຫັນໄດ້ວ່າ ການພັດທະນາດີຈິຕອນໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງວ່ອງໄວ ແລະ ການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝເປັນບັນຫາສຳຄັນໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ.

3.2 ດ້ານຫຍໍ້ທໍ້

- ອິນເຕີເນັດ (Internet) ຫຼື ສື່ສັງຄົມອອນລາຍ ອາດເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນບໍ່ຖືກຕ້ອງຄວາມຈິງ, ບາງອັນກໍມີລັກສະນະຫຼໍ່ແຫຼມຜິດເຂວ ແລະ ອື່ນໆ.
- ສື່ອອນລາຍ ເປັນລະບົບເສລີ, ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງ ແລະ ບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້.
- ຂໍ້ມູນບາງຢ່າງບໍ່ເປັນຄວາມຈິງ ສະນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ວິເຄາະ, ວິໄຈຂໍ້ມູນຢ່າງຖີ່ຖ້ວນ
- ຖ້າຫຼິ້ນຫຼາຍເກີນໄປ ກໍພາໃຫ້ເສຍເວລາ, ເສຍວຽກງານ, ຂາດການພົວພັນທາງສັງຄົມ
- ມີການນຳເອົາຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ມີລັກສະນະຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ໄປໃນທາງບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕ້ານພັກ, ຕ້ານລັດຖະບານ
- ຍຸຍົງສົ່ງເສີມການເຄື່ອນໄຫວທີ່ເປັນໄພຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ປະເທດຊາດ ;
- ການໂຄສະນາບິດເບືອນໃສ່ຮ້າຍປ້າຍສີບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ;
- ສ້າງຄວາມແບ່ງແຍກລະຫວ່າງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ແລະ ຊັ້ນຄົນຕ່າງໆ
- ເຜີຍແຜ່ຮູບລາມົກອານາຈານທີ່ແຕະຕ້ອງເຖິງຮີດຄອງປະເພນີ
- ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນບໍ່ຖືກຕ້ອງແລະ ບິດເບືອນຄວາມຈິງ;
- ສ້າງຄວາມເສື່ອມເສຍຕໍ່ກຽດສັກສີ;
- ບຸກຄົນຫຼື ການຈັດຕັ້ງໄດ້ສວຍໃຊ້ສື່ອອນລາຍ ເພື່ອສະແຫວງຫາຜົນປະໂຫຍດແກ່ຕົນເອງ ແລະ ພັກພວກເຖິງສິນທຳ ແລະ ຄວາມຖືກຕ້ອງ

4. ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຢູ່ລາວ

- ສປປ ລາວ 2 ອັນດັບ ແອັບພິເຄຊັນ ທີ່ໃຊ້ຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນ Facebook ແລະ WhatsApp
- ໃນປີ 2019 ໄດ້ມີການລົງທະບຽນ
- ນຳໃຊ້ໂທລະສັບມືຖືຫຼາຍກວ່າ 8,41 ລ້ານຄົນ;
- ມີຜູ້ໃຊ້ອິນເຕີເນັດ 3,29 ລ້ານຄົນ;
- ການນຳໃຊ້ສື່ສັງຄົມອອນລາຍ 2,7 ລ້ານຄົນ

(ອ້າງອີງຈາກບົດສຳພາດຂອງລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງ ໄປສະນີ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສື່ສານ)

5. ການຄຸ້ມຄອງ

- ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງອິນເຕີເນັດແຫ່ງຊາດ, ທ່ານຮອງນາຍົກ ສອນໄຊ ສີພັນດອນ ເປັນປະທານ, ມີບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເປັນຄະນະ ແລະ ສູນອິນເຕີເນັດ ແຫ່ງຊາດເປັນກອງເລຂາ
- ສູນອິນເຕີເນັດລວມສູນການສື່ສານ.
- ສູນສະກັດກັ້ນ ແລະ ແກ້ໄຂສຸກເສີນຄອມພິວເຕີ (Lao CE RT) ໄດ້ເຜີຍແຜ່ ແລະ ສ້າງຈິດສຳນຶກໃນການນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດໃຫ້ມີຈັນຍາບັນ ແລະ ປອດໄພ.
- ມີບັນດານິຕິກຳ ຫຼາຍກວ່າ 70 ສະບັບ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະສື່ໃນໄລຍະໃໝ່ກໍມີ.

ການຄຸ້ມຄອງ (ຕໍ່)

- ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງຂໍ້ມູນເອເລັກໂຕນິກ
- ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຕ້ານ ແລະ ສະກັດກັ້ນອາຊະຍາກຳທາງດ້ານລະບົບຄອມພິວເຕີ
- ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຜ່ານທາງອິນເຕີເນັດ (ດຳລັດ 327/ລບ)
- ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍເຕັກໂນໂລຊີການສື່ສານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ
- ດຳລັດວ່າດ້ວຍສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານຜ່ານອິນເຕີເນັດ

ບາງບົດຮຽນໃນການຂຽນຂ່າວອອນລາຍ

- **ຄວາມສຳນຶກ:**

ຂ່າວອອນລາຍ ສ່ວນຫຼາຍໃນສື່ອອນລາຍນັ້ນ ບໍ່ຄ່ອຍຄຶບຕາມປັດໃຈການຂຽນຂ່າວຄືໃນບົດຮຽນການຂຽນຂ່າວ ເພາະວ່າບໍ່ມີຜູ້ກວດແກ້-ບັນນາທິການ; ໃຜຂຽນກໍໂພສຂຶ້ນໂລດ ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງອ່ອນໄຫວ ແລະ ສ່ຽງຕໍ່ການລະເມີດກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແຕ່ກໍຕ້ອງຍ່ອມຮັບວ່າມັນວ່ອງໄວທັນການ ເຊິ່ງສື່ດັ້ງເດີມ Oldmedia ບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້

ໂຄງສ້າງຂຽນຂ່າວອອນລາຍ

- ຄືຂຽນຂ່າວທົ່ວໄປ: ຫົວຂໍ້; ເປີດຫົວເລື່ອງ; ເດີນເລື່ອງ ແລະ ສະຫຼຸບ ການພາດຫົວຂໍ້ຕ້ອງເຈາະລົງໄດ້ບັນຫາທີ່ສື່ອອນລາຍຕັ້ງຂຶ້ນ
- ຈຸດສຳຄັນແມ່ນການເດີນເລື່ອງ ຕ້ອງອະທິບາຍບັນຫາທີ່ສື່ອອນລາຍຕັ້ງຂຶ້ນ ໂດຍມີຫຼັກຖານອ້າງອີງທີ່ເປັນຈິງ (ບຸກຄົນໃນຂ່າວ)
- ພາກສະຫຼຸບຕ້ອງອະທິບາຍບັນຫາໃຫ້ຊັດເຈນ, ແຈ່ມແຈ້ງບໍ່ຊັ້ນຈະຖືກຕາມຄຳພັງເພີຍຂອງລາວທີ່ວ່າ:

  "*ເຮືອຫຼົ້ມບາດຈອດ*"

ຕົວຢ່າງ: ຂ່າວອອນລາຍ
ວົງການແພດລາວກ້າວສູ່ລະດັບໂລກ

ຕອນເຊົ້າວັນທີ 10 ມິຖຸນາ 2020 ຄະນະສະເພາະກິດໄດ້ຖະແຫຼງຂ່າວຕໍ່ສື່ມວນຊົນທີ່ສູນ ຄວບຄຸມໂຄວິດ-19 ກະຊວງສາທາລະນະສຸກວ່າ: ເປັນເວລາ 59 ມື້ແລ້ວບໍ່ມີຜູ້ຕິດເຊື້ອ ໃຫມ່; ຜູ້ຕິດ ເຊື້ອສະສົມ 19 ຄົນ ແລະ ປິ່ນປົວຫາຍດີທັງຫມົດ 19 ຄົນແລ້ວ. ມື້ວານນີ້ (ວັນທີ 9 ມິຖຸນາ 2020) ຜູ້ຕິດເຊື້ອໂຄວິດ-19 ຜູ້ສຸດທ້າຍ (ກໍລະນີທີ8) ໄດ້ ອອກໂຮງຫມໍ ກັບຄືນສູ່ອ້ອມກອດຄອບຄົວຢ່າງມີໄຊ ເຖິງແມ່ນວ່າຕ້ອງກັກຕົວ 14 ວັນເພື່ອ ຕິດຕາມອາການ ແລ້ວກັບມາກວດຄືນກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ຖືວ່າວົງການແພດລາວໄດ້ເຮັດສຳເລັດພາລະກິດປາບໂຄວິດ-19 ໄດ້ໂດຍພື້ນຖານ ເຊິ່ງ ພວກເພິ່ນຕ້ອງໃຊ້ເວລາປະຈຳການທັງຫມົດ 180 ວັນ.

ຂ່າວນີ້ສ້າງຄວາມດີໃຈໄປທົ່ວສັງຄົມລາວພວກເຮົາ ແລະ ເປັນການຢືນຢັນວ່າ: ວົງການແພດລາວ ພວກເຮົາກໍ່ບໍ່ຫນ້ອຍຫນ້າປະເທດໃດໃນໂລກ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະໃຊ້ເວລາປິ່ນປົວດົນກໍ່ຕາມ ສຳຄັນກວ່າເພິ່ນກໍ່ແມ່ນບໍ່ມີຜູ້ເສຍຊີວິດ; ວົງການ ແພດລາວກ້າວສູ່ລະດັບໂລກແລ້ວ. ໃນຍາມເບີກບານມ່ວນຊື່ນເຊັ່ນນີ້; ມີເພື່ອນຜູ້ອ່ານອອນລາຍສົ່ງຂ່າວມາວ່າ: ຢາກໃຫ້ໂຄສົກປາກສຸນັກໃນລາຍການຊ່ອງ ONE 31 ຂອງປະເທດໄທ ເບິ່ງວົງການແພດລາວຄືນໃຫມ່; ລະຖິ້ມນິໄສອວດອົ່ງທະນົງຕົວ ກ່າວຫາປະຈານປະເທດອື່ນ.. ຝາກເຖິງບໍລິສັດແກຣມມີ ຂອງປະເທດໄທ ທີ່ຈ້າງທ້າວນີ້ມາອ່ານຂ່າວ ວ່າຄວນໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວອອກສາ... ເພາະໃນຕໍ່ຫນ້ານີ້ ຈະມີຂ່າວການຮ່ວມມື ລາວ-ໄທ ຫຼາຍຂຶ້ນ ຍ້ອນວ່າປີນີ້ເປັນປີສຳຄັນຂອງສາຍ ພົວພັນການທູດ ລາວ-ໄທຄົບຮອບ 70 ປີ; ຄົນຜູ້ດຽວຈະເປັນປາເນົ່າຄັບຂ້ອງ ທຳລາຍສາຍພົວພັນທີ່ງົດງາມຂອງສອງ ຊາດ ລາວ-ໄທ ກໍ່ຄືປະຊາຊົນລາວ-ໄທ.

ບໍ່ທໍ່ນັ້ນ ສະມາຄົມກ່ຽວຂ້ອງທາງດ້ານສື່ ມວນຊົນໄທ ກໍຄວນກວດເບິ່ງຈັນຍາບັນ-ຄຸນສົມບັດຂອງຜູ້ກ່ຽວແລ້ວໄລ່ອອກຈາກວົງການສື່ມວນຊົນສານໍ? ບໍ່ຊັ້ນເສຍບົດບາດສະມາຄົມ. ຊົມເຊີຍ ວົງການແພດລາວ ເຖິງຈະປາບ Covid-19 ໄປ ແລ້ວ ແຕ່ກໍ່ຈົ່ງສືບຕໍ່ການເຝົ້າລະວັງຕໍ່ໄປ. *(ຂ່າວມີເດຍລາວ: 10/06/0202)*

ຈົບການນຳສະເໜີ
ຂໍຂອບໃຈ